

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING

WIKSELAARSEWEG/ HET TREFPUNT

Gemeente Barneveld

7 NOVEMBER 2017

Contactpersonen

JASPER OSTERTHUN

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	PLANGEBIED EN ONTWIKKELING	5
3	WET NATUURBESCHERMING: SOORTBESCHERMING	8
3.1	Wettelijk kader	8
3.2	Methode	8
3.3	Resultaten	9
3.4	Effectbeschrijving en -beoordeling	10
3.5	Toetsing	11
3.6	Vrijstelling en mitigatie	12
4	CONCLUSIE EN ADVIES	13

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Barneveld is voornemens op een perceel ten noorden van de Wikselaarseweg verschillende voorzieningen te ontwikkelen, waaronder een nieuw dorpshuis: Het Trefpunt. Daarnaast wordt mogelijk woningbouw gerealiseerd aan de oost- en westzijde van het huidige plangebied. Hier is in het uitgevoerde onderzoek rekening mee gehouden.

Werkzaamheden ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling kunnen leiden tot negatieve effecten op beschermde soorten, en daarmee overtredingen van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). Het is daarom noodzakelijk om inzicht te krijgen in de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten en om vast te stellen of de voorgenomen ingreep leidt tot negatieve effecten.

Het plangebied ligt niet binnen een Natura 2000-gebied (de Veluwe is het dichtstbij gelegen gebied op circa 3,3 km afstand), of binnen het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS). Gebiedsbescherming is daarom niet relevant voor de toetsing, er zijn geen vervolgstappen noodzakelijk vanuit gebiedsbeschermende natuurwetgeving. Nadere toetsing aan de wettelijke kaders voor gebiedsbescherming is dan ook niet aan de orde.

Onderliggende rapportage betreft een quickscan met betrekking tot beschermde soorten, zie bijlage A voor het wettelijk kader van de Wnb. De quickscan bestaat uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek, op basis waarvan mogelijk negatieve effecten op beschermde soorten als gevolg van het project inzichtelijk zijn gemaakt en zijn getoetst aan de verbodsbepalingen van de Wnb. Het uitgangspunt is om wettelijke overtredingen te voorkomen, indien negatieve effecten te verwachten zijn, worden mitigerende maatregelen getroffen en moet, indien noodzakelijk, een ontheffing worden aangevraagd. Eventueel te nemen vervolgstappen zijn inzichtelijk gemaakt.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is het plangebied en het voornemen beschreven. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de quickscan opgenomen, aansluitend vindt de effectbeoordeling en toetsing aan de Wnb plaats. In hoofdstuk 4 zijn vervolgens de te nemen vervolgstappen en de conclusie van het onderzoek opgenomen.

In bijlage A is het wettelijk kader van de Wnb met betrekking tot soortbescherming opgenomen.

2 PLANGEBIED EN ONTWIKKELING

Beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een perceel ten noorden van de Wikselaarseweg, zie ook Figuur 1. Foto 1 t/m 4 geven een impressie van het plangebied. Ten noorden van het plangebied is een houtsingel te vinden met daarachter een watergang en een woonwijk. Ten westen is grasland te vinden. Ten zuiden loopt de Wikselaarseweg met daarachter akkerland en houtsingels en enkele woningen. Ten oosten is grasland met daarachter een houtsingel met enkele vrijstaande woningen met tuinen te vinden.

Figuur 1: Luchtfoto van het plangebied (bij benadering binnen oranje contour) met daaromheen plangebied inclusief ontwikkeling woningbouw (bij benadering binnen zwarte onderbroken contour).

Foto 1. Plangebied vanuit zuidwesten.

Foto 2. Plangebied vanuit noordoosten.

Foto 3. Houtsingel aan de noordkant van het plangebied.

Foto 4. Houtsingel aan de zuidkant van het plangebied.

Ontwikkeling

De voorgenomen ontwikkeling betreft het realiseren van de volgende voorzieningen, zie ook navolgende figuur:

- Basisschool De Hoeksteen;
- Compact en multifunctioneel dorps huis Het Trefpunt;
- Sporthal;
- Toegangswegen en parkeervoorzieningen;
- Buitenruimtes, waaronder schoolplein, beachvolleybal court en;
- Voetganger/ fietsstrook.

Daarnaast wordt ter plaatse van de naastgelegen percelen aan zowel de oost- als westzijde mogelijk woningbouw gerealiseerd, dit is eveneens meegenomen in het onderzoek voor de quickscan.

De planning is om de werkzaamheden te starten in mei 2018.

Figuur 2: Modelstudie ten behoeve van Het Trefpunt in Voorthuizen.

3 WET NATUURBESCHERMING: SOORTBESCHERMING

3.1 Wettelijk kader

De soortbescherming van de Wnb regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. De Wnb kent drie verschillende beschermingsregimes:

- Vogels
- Overige Habitatrichtlijn soorten
- Andere soorten

De verbodsbepalingen zijn een belangrijk onderdeel van de Wnb. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van beschermde soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (artikelen 3.1 Vogels, 3.5 overige Habitatrichtlijn soorten en 3.10 Andere soorten). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11).

De provincies en het Rijk hebben in haar verordeningen uit de lijst van 'andere soorten' diersoorten aangewezen waarvoor een vrijstelling geldt en dus geen ontheffing van verbodsbepalingen voor hoeft te worden aangevraagd. Deze lijst met vrijgestelde soorten is per provincie verschillend. De zorgplicht is in alle gevallen van toepassing.

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet -wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt- een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden. Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per beschermingscategorie.

Een nadere toelichting op het wettelijk kader is opgenomen in Bijlage A.

3.2 Methode

Ten behoeve van deze Quicksan is een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de afgelopen vijf jaar.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 24 april 2017 door Jasper Osterthun, ecooloog van Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren overwegend licht bewolkt, circa 10°C en windkracht van 2 Bft. Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de fysieke kenmerken van het plangebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten.

Tijdens het veldbezoek is hiertoe globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

3.3 Resultaten

De volgende tabel geeft een overzicht van de functie van de gebouwen voor verschillende soortgroepen op basis van bureaustudie en veldonderzoek

Tabel 1: Aanwezigheid en functie leefgebied beschermde soorten per soortgroep.

Soortgroep	Bureauonderzoek en veldbezoek	Conclusie
Flora	Er zijn binnen het plangebied en de omgeving geen waarnemingen bekend van beschermde planten (NDFF). Voor het huidige plangebied geldt dat de omstandigheden zeer voedselrijk zijn. Door de dichte mat van het gras zijn er geen geschikte groeiplaatsen aanwezig voor beschermde soorten.	Beschermde planten komen niet voor.
Broedvogels waarvan nest alleen gedurende broedperiode beschermd is.	Binnen het plangebied zijn geen nestplaatsen aangetroffen. Aan de rand van het plangebied is in een boom aan de Wikselarseweg een eksternest aangetroffen. Het plangebied bestaat uit grasland en is niet geschikt voor weidevogels om in te broeden omdat in de omgeving veel bosschages te vinden die geschikt zijn als uitkijkpunt van roofvogels. Aan de rand van het plangebied zijn bosschages te vinden die geschikt zijn als nestplaats van soorten, waaronder merel, roodborst, winterkoninkje, houtduif en ekster.	De bosschages aan de randen van het plangebied vormen geschikte nestplaatsen van soorten, waaronder merel, roodborst, winterkoninkje, houtduif en ekster. Binnen het plangebied zijn geen geschikte nestplaatsen aangetroffen.
Broedvogels met jaarrond beschermd nest	In de omgeving van het plangebied zijn verschillende broedvogels met jaarrond beschermd nestplaats waargenomen, namelijk: buizerd, huismus en gierzwaluw roek, sperwer en steenuil (NDFF). Uit het onderzoek van Arcadis (2016) blijkt dat het agrarisch gebied rondom Voorthuizen geschikt leefgebied vormt voor steenuil. Deze soort komt veelvuldig voor in de omgeving. Het plangebied vormt door het monotone karakter van het voedselrijke grasland geen geschikt leefgebied van steenuil. In de omgeving zijn 'rommelige' boerenerven die functioneel zijn als leefgebied. In 2016 is zowel een steenuil als kerkuil aangetroffen in een boerderij ten zuiden van het plangebied. Beide paartjes zijn inmiddels onder begeleiding van Arcadis gemitigeerd. De huidige plannen vormen geen bedreiging voor de mitigatiemaatregelen. Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Door het ontbreken van gebouwen kunnen nestplaatsen van gebouwbewonende soorten, zoals gierzwaluw en huismus, worden uitgesloten. De grasmat biedt voor roofvogels en uilen geen of weinig voedsel. De randen kunnen wel interessant zijn maar gezien de ligging niet essentieel onderdeel van het foerageergebied. De grasmat biedt geen of weinig foerageermogelijkheden voor de roek.	De randen van het plangebied (bij de houtsingels) vormt geschikt foerageergebied van steenuil, buizerd en sperwer. Binnen het plangebied en in de omgeving zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig.
Grondgebonden zoogdieren	In het plangebied en de omgeving geen waarnemingen bekend van grondgebonden zoogdieren (NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen waargenomen binnen het plangebied. Door de dichtheid van de grasmat is het plangebied slecht te belopen. Het plangebied vormt daarom geen geschikt leefgebied van beschermde soorten, zoals steenmarter en eekhoorn. De randen van het plangebied waar houtsingels en agrarisch terrein te vinden is vormt wel geschikt leefgebied van steenmarter, eekhoorn en das. Gelet op het ontbreken van sporen en verblijfplaatsen vormen de randen van het plangebied geen essentieel leefgebied van deze soorten. In 2016 heeft Arcadis nog onderzoek gedaan in de boerderij ten zuiden van de Wikselarseweg en daarbij geen marterachtigen aangetroffen. Naast beschermde soorten kunnen ook algemeen voorkomende soorten voorkomen, zoals egel, muisachtigen, konijn, haas, vos en kleine marterachtigen. Ook voor deze soorten geldt dat het plangebied slecht te belopen is en daarom vooral de randen gebruikt kunnen worden als foerageergebied. Ook voor deze soorten geldt dat gelet op de omgeving, bestaande aan agrarisch gebied en loofbossen, de randen van het plangebied geen essentieel leefgebied vormen.	Het plangebied vormt geen essentiële functie voor beschermde soorten en algemeen voorkomende soorten.
Vleermuizen	Er zijn binnen het plangebied geen waarnemingen bekend van vleermuizen (NDFF). Ten zuiden van de Wikselarse weg zijn in 2016 enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen. Aangezien de bomenrij behouden blijft worden effecten op vleermuizen uitgesloten. Tijdens het veldbezoek de bomen aan de rand van het plangebied gecontroleerd op holtes die geschikt zijn voor vleermuizen om in te	Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn afwezig. Houtsingels aan de rand van het plangebied kunnen gebruikt worden als vliegroute en

Soortgroep	Bureauonderzoek en veldbezoek	Conclusie
	verblijven. Deze zijn niet aangetroffen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen kan daarom worden uitgesloten. Vleermuizen kunnen gedurende de actieve periode (1 april- 15 november) aanwezig zijn in en bij het plangebied. De houtsingels aan de rand van het plangebied kunnen functioneren als vliegroute waar ook gevoerd kan worden. In boven het grasland binnen het plangebied kan gevoerd worden. Gezien het voedselrijke en soortenarme karakter van dit grasland kan worden uitgesloten dat die essentieel foerageergebied vormt.	foerageergebied. Het grasland binnen het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied.
Amfibieën	In het plangebied en de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van amfibieën (NDFF). Het plangebied is daarnaast gelegen binnen het verspreidingsgebied van de kamsalamander en heikikker (RAVON). Uit het onderzoek van Natuurbalans (2017) blijkt dat deze soorten bekend zijn van diverse locaties in de ruime omgeving. Voortplantingswateren liggen ten noorden en ten oosten van het Wilbrinksbos. Heikikker komt eveneens voor op de noordelijker gelegen Appelse Heide en Landgoed Appel. Ten noorden van het plangebied is een watergang te vinden. Door de steile oever en visrijke karakter van deze watergang zijn beschermde soorten, zoals heikikker en kamsalamander uitgesloten. Algemeen voorkomende amfibieën die minder kritisch zijn, zoals bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad en kleine watersalamander kunnen hier wel voorkomen. Binnen het plangebied zijn verder schuilmogelijkheden, zoals takkenhopen en holen afwezig. Daarnaast is het plangebied door de dichte grasmat slecht te belopen. Het is daarom alleen mogelijk dat in de randen van het plangebied bij de houtsingels algemeen voorkomende soorten voorkomen.	Algemeen voorkomende soorten als bruine kikker, gewone pa, bastaardkikker en kleine watersalamander komen mogelijk voor in de randen van het plangebied. Beschermde soorten zijn uitgesloten.
Reptielen	Binnen het plangebied en de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van reptielen (NDFF). Hoewel het plangebied binnen het verspreidingsgebied van de hazelworm en levendbarende hagedis ligt (RAVON), vormt het plangebied geen geschikt leefgebied vanwege het agrarische karakter; geschikt biotoop zoals heide, schraal grasland en goed ontwikkelde bosranden ontbreekt. Ook voor andere soorten geldt agrarisch karakter van het plangebied geen functie als leefgebied heeft.	Reptielen komen niet voor.
Vissen	Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig waardoor (beschermde) vissoorten zijn uitgesloten.	Beschermde vissen komen niet voor.
Overige soorten	In het plangebied en de omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde overige soorten zoals libellen of vlinders (NDFF). Vanwege de voedselrijke omstandigheden binnen het plangebied, waar kruidenrijke vegetaties ontbreken, is geen geschikt biotoop voor beschermde soorten aanwezig. Zoals ook wordt gesteld in het onderzoek van Natuurbalans (2017), beperkt de verspreiding van deze soorten zich tot bijzondere milieus, zoals hoogvenen, kalkgraslanden, voedselarme vennen en oude eikenbossen.	Beschermde overige soorten komen niet voor.

3.4 Effectbeschrijving en -beoordeling

Hieronder is per soortgroep een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van de werkzaamheden. Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (egel, muisachtigen, konijn, haas, vos en kleine marterachtigen) en amfibieën (bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander), zijn hierin niet meegenomen. Voor deze soorten geldt de zorgplicht, zie verder in paragraaf 3.6.

Tabel 2: Effecten per soort(groep) als gevolg van werkzaamheden.

Soort(groep) (beschermings- categorie)	Beschrijving effecten
Broedvogels waarvan nest gedurende broedperiode beschermd is. (Vogelrichtlijn)	Indien bomen gesnoeid of gekapt worden en struweel gemaaid wordt in het broedseizoen gaan mogelijk nesten van broedvogels verloren. Dit leidt tot verstoring en vernieling van nesten en tot het vernielen van broedsels of legsels van vogels. → mogelijk effect Bij werkzaamheden in het broedseizoen worden broedende vogels mogelijk verstoord. → mogelijk effect
Vleermuizen (Habitatrichtlijnsoort)	Bij het verwijderen van groen/ bomenrijen binnen het plangebied gaan mogelijk foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen verloren. Dit leidt mogelijk tot aantasting van leefgebied. → mogelijk effect Bij het uitvoeren van werkzaamheden worden mogelijk foeragerende vleermuizen, en vleermuizen die gebruik maken van een vliegroute verstoord. → mogelijk effect

3.5 Toetsing

In de onderstaande tabellen is per soort(groep) op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke verbodsbepalingen van de Wnb mogelijk worden overtreden als gevolg van de werkzaamheden. Hierbij is onderscheid gemaakt in de beschermingscategorieën zoals deze in de Wnb worden aangehouden, namelijk: Vogels en Habitatrichtlijn soorten.

Tabel 3 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 ten aanzien van soorten van de Vogelrichtlijn.

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4
Broedvogels (nest gedurende broedperiode beschermd)	X	X		

Verbodsbepalingen:

Lid 1: te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;

Lid 3: eieren te rapen en deze onder zich te hebben;

Lid 4: opzettelijk te verstoren; verstoring toegestaan indien niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding.

De werkzaamheden kunnen alleen tot gevolg hebben dat eieren beschadigd worden. Art. 3.1 lid 3 van de Wnb is daarom niet van toepassing. Gezien de afwezigheid van nesten en de aanwezigheid van voldoende nestplaatsen in de omgeving, zoals houtsingel, tuinen en bossen, vormen de werkzaamheden geen gevaar voor de wezenlijke staat van instandhouding van broedvogels. Derhalve is geen sprake van opzettelijke verstoring en is art. 3.1 lid 4 van de Wnb niet van toepassing.

Tabel 4 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 ten aanzien van soorten van de Habitatrichtlijn

Soort	Lid 1	Lid 2	Lid 3	Lid 4	Lid 5
Vleermuizen		X			

Verbodsbepalingen:

Lid 1: opzettelijk te doden of te vangen;

Lid 2: opzettelijk te verstoren;

Lid 3: eieren van dieren opzettelijk te vernielen of te rapen;

Lid 4: voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

Lid 5: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Gelet op de afwezigheid van verblijfplaatsen kunnen werkzaamheden niet leiden tot het doden van dieren en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. Art. 3.5 lid 1 en lid 4 van de Wnb zijn daarom niet van toepassing. Het plangebied heeft geen functie als voortplantingsplaats van soorten die onder de Habitatrichtlijn vallen en eieren leggen. Art. 3.5 lid 3 van de Wnb is daarom niet van toepassing. Het plangebied vormt geen groeiplaats voor beschermde plantensoorten waardoor art. 3.5 lid 5 van de Wnb ook niet van toepassing is.

3.6 Vrijstelling en mitigatie

Vrijstelling

Gedeputeerde staten van de provincie Gelderland¹ heeft voor de in navolgende tabel opgenomen algemeen voorkomende 'Andere soorten' een generieke vrijstelling ten behoeve voor ruimtelijke ingrepen afgegeven. Er geldt dan ook een vrijstelling voor de binnen het plangebied voorkomende algemene soorten grondgebonden zoogdieren (haas, veldmuis, huisspitsmuis, egel, konijn en vos) en algemeen voorkomende amfibieën (bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander) zoals beschreven. Wel dienen in het kader van de algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wnb) maatregelen te worden getroffen om voldoende zorg in acht te nemen voor aanwezige beschermde en niet-beschermde soorten.

Tabel 5: Soorten waarvoor vrijstelling geldt in de provincie Gelderland.

Zoogdieren	Konijn	Amfibieën
Aardmuis	Ondergrondse woelmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Ree	Gewone pad
Bunzing	Rosse woelmuis	Kleine watersalamander
Dwergmuis	Tweekleurige bosspitsmuis	Meerkikker
Dwergspitsmuis	Veldmuis	Middelste groene kikker
Egel	Vos	
Gewone bosspitsmuis	Wezel	
Haas	Woelrat	
Hermelijn		
Huisspitsmuis		

Mitigerende maatregelen

Zorgplicht, broedvogels en vleermuizen

Behalve in het kader van de zorgplicht, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen om effecten op algemene broedvogels te voorkomen:

- **Zorgplicht:** Houd tijdens de werkzaamheden te allen tijde rekening met de algemene zorgplicht: werk in één richting, de richting waarin soorten kunnen vluchten. Het materieel moet zorgvuldig en deskundig worden gebruikt, zodat geen onnodige schade wordt veroorzaakt of onnodige verstoring van flora en fauna optreedt.
- **Broedvogels (nest gedurende broedperiode beschermd):** Voer werkzaamheden bij voorkeur buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven. Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dienen geschikte broedlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt en gehouden. Indien werkzaamheden starten binnen het broedseizoen, dient door een deskundig ecoloog onderzocht te worden of broedende vogels ter plaatse aanwezig zijn.
- **Vleermuizen:** Indien werkzaamheden gedurende de periode 1 april tot 15 november plaatsvinden dient kunstverlichting bij de randen van het plangebied voorkomen te worden zodat bosranden en houtsingel niet beschenen worden.

¹ Vrijstelling soorten ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud Beleidskader Wet natuurbescherming provincie Gelderland "Natuurlijk Waardevol". Vastgesteld door Provinciale Staten op 12 december 2016.

4 CONCLUSIE EN ADVIES

Op basis van de uitgevoerde habitatgeschiktheidsbeoordeling, komen naar verwachting beschermde soorten voor; broedvogels (nest gedurende broedperiode beschermd) en vleermuizen. Door het treffen van mitigerende maatregelen (zie paragraaf 3.6) kunnen effecten op deze soorten worden voorkomen en aanvullend onderzoek is dan niet noodzakelijk. Indien de mitigerende maatregelen getroffen worden is een ontheffing in het kader van de Wnb niet noodzakelijk.

Naast beschermde soorten dient ook rekening gehouden te worden met algemeen voorkomende fauna. Voor deze soorten is de Zorgplicht van toepassing, zie paragraaf 3.6 voor deze mitigerende maatregelen.

BIJLAGE A WETTELIJK KADER WNB - SOORTBESCHERMING

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Vogels
- Overige Habitatrichtlijn soorten
- Andere soorten

Vogels

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd ([art. 3.1 lid 1](#)).

Overige Habitatrichtlijn soorten

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn; ([art. 3.5 lid 1](#))

en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:

- bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern; ([art. 3.5, lid 5](#))

De bijlagen zijn zeer uitgebreid en er staan ook veel soorten op genoemd die van nature niet in Nederland voorkomen.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet ([art. 3.10, lid 1 onder a en c](#)).

Verbodsbepalingen

Ten aanzien van vogels verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art. 3.1 lid 1](#)), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren ([art. 3.1 lid 2](#)), het rapen of onder zich hebben van eieren ([art. 3.1 lid 3](#)) en het opzettelijk storen van vogels ([art. 3.1 lid 4](#)). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort ([art. 3.1 lid 5](#)).

Ten aanzien van de overige Habitatrichtlijnen diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen ([art 3.5 lid 1](#)), het opzettelijk verstoren ([art 3.5 lid 2](#)), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren ([art 3.5 lid 3](#)) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.5 lid 4](#)). Ten aanzien van de Habitatrichtlijn plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk te plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen en vernielen ([art 3.5 lid 5](#)).

Ten aanzien van de Andere soorten diersoorten geldt slechts een verbod tot het opzettelijk doden of vangen ([art 3.10 lid 1 onder a](#)) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ([art 3.10 lid 1 onder b](#)). Ten aanzien van de Andere soorten plantensoorten geldt een verbod tot opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen ([art 3.10 lid 1 onder c](#)).

Gedragcodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragcode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2-4](#); [3.8 lid 2-5](#), [3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie. Hieronder is een overzicht opgenomen van de vrijstellingen die in voorliggende situatie gelden.

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden ([art 3.3 lid 1,3](#); [3.8 lid 1,3](#), [3.10 lid 2](#)). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor **vogels** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.3 lid 4](#)):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor **overige Habitatrichtlijn soorten** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: ([art 3.8 lid 5](#)):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;

3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **Andere soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Habitatrichtlijnen soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

6. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
7. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
8. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
9. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
10. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
11. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
12. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
13. in het algemeen belang.

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan voor worden gekozen geen ontheffing Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient het betreffende onderzoek gevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvbg) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvbg wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning. Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de ontheffing Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com

Projectnummer: C05062.000205.0200
Onze referentie: 079397085 A